

LUCKAN
ARTISTHERE

Konstnärsmentorutbildning

Sissel Korpisola 2018
Luckan, Stora Komet

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LUCKAN



Kvällens program

- Presentation av Luckan och Stora Komet
- Vad är Mentorskap?
- Spelregler för mentorskap
- Kommunikation och samspel
- Vad är karriärvägledning?
- Konstnärsmentorskap
- Processen
- Utställningen

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LU^UKAN



Luckan och Stora Komet

- Luckan
 - Finlandssvenskt informations-, väglednings- och kulturcenter
- Stora Komet
 - Jobbar med att underlätta övergångsskeden, utveckla karriärvägledning samt stödtjänster i de situationer där det finns risk för studieavbrott, utanförskap och marginalisering
 - Novia är huvudgenomförare, Luckan är delgenomförare
 - Luckans delprojekt fokuserar på mentorskapsprogram, kamratstödsgrupper samt utveckling av nya karriärvägledningsmetoder och karriärvägledningsredskap

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LU^UKAN



Vad är mentorskap?

- **Mentor** = en mer erfaren person som fungerar som förebild och delar med sig av sin kompetens, erfarenhet, tid och sitt nätverk.
- **Adept** = en person som strävar efter personlig utveckling och är villig att få stöd till det av en mer erfaren person.
- Mentor/adept relationen skall präglas av en känsla av jämställdhet och båda skall få ut någonting av relationen.
- Ordet Mentor kommer från författaren Homeros' och hans verk Odyssén. Mentor hette mannen som Odysseus under sina irrfärder anförtrodde att ta hand om sitt hus och uppfostra sin son Telemachos. Allt sedan dess har termen Mentor förknippats med en seniorrådgivare och vägledare.
- En mentor kan vara till hjälp i olika situationer och faser i livet.

Mentorn har många roller

- Inspiratör - tron på adepten gör att han/hon vågar tro på sig själv
- Vägledare - stöder, utvärderar och ger respons
- Diskussionskumpan och samtalspartner
- Bollplank - adepten kan testa sina idéer på någon
- Kontaktbyggare - “öppna gärna dörrar men gå inte före” (Lao Tse)

Egenskaper hos en god mentor

- Beredd att dela med sig av sina erfarenheter, sina kontakter, sitt kunnande och sin tid
- Har genuint intresse att hjälpa unga människor framåt i sin karriärutveckling
- Har välutvecklad social kompetens och kommunikationsförmåga
- Kan formulera relevanta frågor som lämnar utrymme för adepten till reflektion och handling
- Är en bra lyssnare och inspiratör som ger ärlig, konstruktiv feedback
- Bidrar med en objektiv synvinkel, så att adeptens förmåga att reflektera och analysera sig själv objektivt utvecklas

Kom ihåg, mentorn är INTE en psykolog, förälder, problemlösare, chef, pådrivare eller beslutsfattare

Spelregler för detta mentorskapsprogram

- Oavlönat
- Utan politisk eller ekonomisk vinning
- Frivilligt
- Konfidentiellt
- Opartiskt
- Jämlikt

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LUKAN



Den frivilliga konstnärsmentornas rättigheter, skyldigheter och möjligheter

1. Rättigheter

- Binda sig vid en tidsinsats och en uppgift som är lämplig för en själv
- Få information om vad mentorskapet innebär
- I förväg få vägledning i hur man gör vid eventuella problem
- Möjlighet att när som helst under processens gång kunna kontakta och konsultera den projektansvariga
- Få glädje och krafter av verksamheten
- Få delta i den gemensamma utställningen
- Att avbryta sitt engagemang om så önskas

2. Skyldigheter

- Hålla fast vid sådant som överenskommit och avtalats
- Hålla den tystnadsplikt som uppdraget kräver
- Delta i:
 - utbildning
 - träffar
 - planering och genomförande av utställningen
 - utvärdering
 - statistikföring
 - annat som hör till uppdraget

Den frivilliga konstnärsmentorns rättigheter, skyldigheter och möjligheter

3. Möjligheter

- Göra en meningsfull insats
- Lära sig nytt genom andra
- Nya erfarenheter, vilket kan föda också inspiration
- Livslångt lärande
- Social samverkan
- Ha roligt tillsammans med nya människor
- Nya konstnärliga infallsvinklar genom samarbete med andra konstnärsmentorerna och adepter kring den gemensamma utställningen

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LUKAN



Kommunikation och samspel

- Respekt
 - lika värde och att agera fördomsfritt
- Fråga
 - var genuint intresserad och ställ frågor om den ungas situation
 - genom frågor kan diskussionen öppnas upp och styras på ett konstruktivt sätt
 - Fråga istället för att ta saker för givet! På det sättet undviker vi missförstånd
- Lyssna aktivt
 - lyssna vad den unga berättar, var närvarande
 - för fram fakta och olika alternativ, utan att för den skull styra adepten med dina åsikter
- Uppmuntra
 - se det positiva och var uppmuntrande (drömmar, önskemål, framgångar...)
 - det känns bra när någon säger något uppmuntrande och menar det, ibland räcker det med en nick och ett leende.
 - Låt den unga själv komma med förslag på lösningar, försök inte "fixa" situationen för dem
 - När den unga själv får en aha-upplevelse kan den nyvunna insikten öka självkänslan och känslan av att ha kontroll över sitt eget liv och sin situation.

Diskussion kring socialt samspel

- Hur fungerar socialt samspel?
- Hur ser ett lyckat socialt samspel ut?
- Hur ser ett misslyckat samspel ut?
- Vad kräver samspelet av bägge parter?

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LUKAN



Socialt samspel

- Lyckat socialt samspel brukar kräva öppenhet, att både kunna ge och ta emot
- Detta gäller både information, känslor och känslotillstånd samt upplevelser
- Respekt är utgångspunkten för god kommunikation och samspel
- Att kunna uppskatta den andra personen som den han/hon är och att acceptera den andras åsikter och synpunkter fastän man själv skulle vara av annan åsikt

Känslor smittar av sig från en person till en annan

- Känslor smittar utan att vi ser det
- Ofta blir man glad tillsammans med en glad människa, och nedstämd tillsammans med någon som mår dåligt
- Glädje är ett kraftigt känslotillstånd. Det föder engagemang och aktivitet. Glädjen växer genom att tillsammans göra saker och vara aktiv.
- **Hur kan du föra med dig mer glädje till dina möten med adepten?**
- Kom dock ihåg att stämma av läget med den andra personen. Någon som mår dåligt eller är nedstämd kan känna sig överkörd av din positiva inställning.

Bra att komma ihåg!

- Var positiv, med ett leende och en avslappnad inställning kommer man långt
- Ta ingenting för givet, utan fråga så undviker du missförstånd
- Bombardera inte den andra med frågor utan ge utrymme
- Det syns om du bryr dig och är engagerad
- Humor är också viktigt!

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LUKAN



Vad är karriärvägledning?

- Karriärvägledning handlar om att i samtal med en karriärvägledare diskutera och planera sin framtid, studier och arbete, utgående från sina personliga förutsättningar, egna behov och önskemål
- Karriär kan betyda olika saker. Olika valsituationer (brytningsskeden) i livet leder till att man gör nya val och beslut. Genom detta sker en karriärutveckling.



Kompetens

- Att medvetandegöra sin samlade kompetens är en förutsättning för att t ex kunna förmedla informationen till en arbetsgivare eller samarbetspartner
- För att nå vårt mål behöver vi tydliggöra vad vi vill och vart vi vill komma.
- Men det räcker inte att tala om målet, utan vi måste också beskriva vägen som leder till målet:
 - Skaffa god självinsikt!
 - Vad vill jag?
 - Vad kan jag?
 - Kartlägg din bransch, utbildningsmöjligheter och arbetsmarknaden– vart ska jag?

Vad är kompetens?



Karriärhantering för adepterna handlar om att:

- Lära känna sig själv
- Hitta information om konstbranschen och utbildningar
- Finna sina mål utgående från sin egen personlighet, sina intressen, kompetenser och den situation de just nu befinner sig i

Självkänedom är en god utgångspunkt för karriärhantering!

stora komet

Hävkraft
från EU
2014–2020



LUKAN



Viktiga faktorer att beakta är:

- Den egna motivationen och det egna intresset
- Personligheten
- Framtidsdrömmar
- Det professionella kunnandet
- Förväntningar och målsättningar (delmål och långsiktiga mål)

Varför karriärvägledning för adepterna i ARTisThere?

- Sätta upp mål och försöka nå dem
- Utveckla färdigheter och kompetenser som matchar de konstnärliga branschernas behov och mål
- Ska utgå ifrån att stärka personens självtillit (det kräver mod att visa upp den konst man skapat). Då adepterna deltar i utställningen övar de sig på att vara delaktiga i en konstnärlig grupprocess samt i att låta andras se deras konstverk. Då de söker in till konstnärliga utbildningar, samt även under utbildningens gång, och genom hela karriären, måste de också våga utsätta sig för utvärdering och kritik.
- Ska leda till en helhetssyn och förmåga att planera och tänka långsiktigt
- Kan hjälpa att hitta s.k. dold kompetens och ge den en chans att komma fram
- **Kom ihåg, ansvaret för karriärutvecklingen ligger alltid hos adepten själv!**

Vad är konstnärsmentorskap?

- Erbjuder karriärhandledning med tanke på den konstnärliga branschen
- Erbjuder goda råd, information och kunskaper om vad som är relevant att veta och kunna i branschen
- Hjälper den unga att lyfta fram sitt kunnande och sina egna kompetenser
- Uppmuntrar och motiverar adepten att se helheter och lägga upp mål inför framtiden, t.ex. gällande studier
- Diskussioner kring skapandeprocesser, mentorn fungerar som “bollplank”
- Tips gällande tekniska färdigheter
- Erfarenhet av att planera, genomföra och med sin egen konst delta i en gemensam konstutställning med de andra deltagarna

Processen

- 5 månader
- Under jan-maj 5 gruppträffar och 5 individuella träffar för varje mentorpar
- Utbildningskväll
- Gemensam utställning i Luckans utrymmen i maj 2018
- Avslutande gruppträff i augusti 2018
- Evaluering och fortsatt utveckling av konceptet

- Matchning - att försöka skapa så lämpliga mentorpar som möjligt (med utgångspunkt i intervjuer och diskussioner med adepter och mentorer. De konstnärliga alstren som adepterna skickat in har också tagits i beaktande och jämförts med den konst mentorerna skapar.)
- mentorerna erbjuds utbildning innan det första mötet med adepten, som sker i form av gruppträff på Luckan

Skissbok för varje mentorpar

- Varje mentorpar får en gemensam skissbok, där mentorn och adepten turvis beskriver sin gemensamma process (med bild/text) under dessa 5 månader.
- Mentorerna får skissböckerna under mentorutbildningskvällen
- Varje mentor ritar/skriver en inledande hälsning till sin adept innan den första gruppträffen, därefter får adepten ta med sig skissboken hem och skriver/ritar sina egna reflektioner i den. Följande gång mentorparet ses ger adepten skissboken till mentorn. Skissboken växlar mellan adepten och mentorn under hela processens gång
- Skissböckerna ställs ut på den gemensamma utställningen på Luckan i maj. Skissböckerna kommer att ge en inblick i varje mentorpars unika process.

Första mötet

- Sker på Luckan under ledning av projektets personal.
- Gemensamt program för hela gruppen

Dessutom tid med den egna adepten, då även en överenskommelse om “spelreglerna” fylls i :

- Gör upp mål för programmet. Vad vill adepten?
- Förväntningar. Roller och ansvarsfördelning mentor/adept, söker adepten en rådgivare, en inspiratör, ett bollplank?
- Boka in följande träff/träffar. När och var ska mentorparet träffas? Tid 1-2 timmar, 5 gånger
- Besluta hur ni håller kontakt under mentorskapsperioden

= **skriftlig överenskommelse**

- (Mål och förväntningar? Hur uppnås de? Praktiska arrangemang)

Faser av mentorskap

- **Begynnelsefasen**, göra upp avtal, berätta om sig själv och skapa förtroende
- **Utvecklingsfasen**, träffas/håller kontakt regelbundet. Diskussionerna bör kännetecknas av öppenhet, ärlighet och jämställdhet. Adepten bör gärna vara den som initierar samtalsämnen och kommer med tankar och idéer om vad han/hon vill diskutera. Mellan träffarna kan det tänkas att adepten behöver fråga mentorn om någonting, och mentorn bör vara tillgänglig (om man så kommit överens) per e-post eller telefon vid behov.
- **Avslutningsfasen**, tydligt säga att det organiserade programmet är avslutat. Om relationen upphör bör en uppföljning göras. Parterna utvärderar i konstruktiv anda programmet och sin utveckling. Vad hade mentorskapsprogrammet för effekt och vad gav det mentorn/adepten?

Sista träffen sker igen på Luckan tillsammans med projektets personal. Ofta lever dock kontakten mellan mentor och adept kvar efter att det organiserade programmet avslutats.

Gruppträffarna

- Fem träffar under våren 2018, januari-maj, gemensam vernissage i maj, en avslutande träff i augusti
- Både mentorerna och adepterna med på fyra träffar under våren, en träff endast för adepterna
- Datum: Alla med 30.1, 27.2., 27.3, 2.5. Endast adepter 13.2
- Tid för träffarna 18.00-20.00
- Huvudsaklig plats för träffarna: Lilla Luckans utrymmen
- Utställningsvernissage den 4.5. kl 18.00-20.00
- Skissbok: gemensam process för adept + mentor/ visuell dialog
- avslutande träff i augusti

Program för gruppträffarna

- **Träff 1: 30.1.2018, kl 18-20:** Vi lär känna varandra. Var och en får presentera sig själv. Diskussion om mentorskapsprogrammet. Därefter egen tid för varje mentorpar, överenskommelsen om spelregler fylls i.
- **Träff 2: 13.2.2018, kl 18-20 (endast adept):** Grunderna i bildbehandling för adepterna
- **Träff 3: 27.2.2018, kl 18-20:** Besök på konstupställning. Därefter gemensam diskussion om hur konstnärer kan "låna" teman, och gör sina egna varianter av dem. Även genomgång av olika finansieringsmöjligheter för konstnärlig verksamhet.
- **Träff 4: 27.3.2018, kl 18-20:** Vi planerar utställningen
- **Träff 5: 2.5.2018, kl 18-20:** Upphängning av utställning
- **Vernissage 4.5.2018 kl 18**
- **Avslutande träff 22.8.2018 kl 18**

stora komet

Hävkraft
från EU
2014-2020



LUKAN



Utställningen

- Plats: Stora Luckan
- Upphängning: 2.5.2018
- Utrymme/person: 1-2 verk per person. Mentorparen kan även, om de önskar, skapa gemensamma konstverk
- Varje mentorpar har fått en gemensam skissbok, där mentorn och adepten turvis beskriver sin gemensamma process (visuell samt språklig dialog) under dessa 5 månader. Även dessa skissböcker ställs ut.
- Vernissage: 4.5.2018 kl 18

stora komet

Hävkraft
från EU
2014-2020



LU^UKAN

